

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — k
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Prosimo, iščimo, trkajmo.

Dunajski dopisnik „Narodov“ pozivlja slovenske občine, naj se same prizadevajo za narodno ravnopravnost s tem, da pošiljajo prošnje do državnega zbora. Ob enem dopisnik očita slovenskim časnikom, da se za to stvar niso še zmenili, ter rešitev vedno le od vlade in od poslancev pričakovali. Kar se našega lista tiče, moramo temu oporekati, ker se dobro spominjamo, da smo slovensko ljudstvo več ko enkrat k takim prošnjam pozivljali in tudi dostavljali, da poslanci ne morejo nič doseči, ako se ne morejo sklicevati na ljudski glas. Naš klic je tačas ostal brez odmeva; morda bo zdaj bolje, ko se je izrekla enaka želja od bolj merodajne osebe.

Ta klic v „Narodu“ podpiramo tudi mi in prav z veseljem, ker nam omenjeni dopisnik obeta, da naše prošnje ne bodo brezuspešne ostale.

Dopisnik priporoča slovenskim občinam in društvom, naj prosijo v prvi vrsti za vstano-vo višje deželne sodnije v Ljubljani. Naši bralci se bodo spominjali, da smo mi to željo že dostikrat v našem listu razpravljali; toraj nam služi le v veselje, da se ta stvar od vseh strani za potrebno pripoznava. Ako je upanje, da bi naše prošnje kaj zdale, potem je stvar pač vredna, da pošljemo zanjo na stotine prošenj na Dunaj. Nadsodnija v Ljubljani s slovenskim predsednikom na čelu zná nam še najprej pomoči do ravnopravnosti pri sodnijh,

ker se bo o njeni potrebi lahko iz lastnega vida prepričala. Ob enem bi Ljubljana vsled te visoke instnace veliko veljave pridobila, naše pritožbe pa bi imele krajšo pot in našle več ozira pri domači slovenski nadsodniji v Ljubljani, kakor v oddaljenem, nemškem Gradcu.

Poleg slovenskega uradovanja smo tudi zelo potrebni narodnih srednjih šol. Zato bi mi priporočali, naj bi prošile naše slovenske občine tudi za slovenske srednje šole. Ker se vse na enkrat doseči ne dá, in da ostanejo pri dejanski potrebi, naj bi prošile za zdaj za to, da se napravi v Ljubljani druga, slovenska gimnazija s slovenskim učnim jezikom pa z obligatnim podukom v nemščini. Utemeljevati bi se taka prošnja dala s sledečimi razlogi: 1. Slovenci sploh še nobene čisto narodne srednje šole nimajo, kar imajo vendar že vsi drugi narodi v Avstriji; 2. Ljubljanska dose- sedanja gimnazija je že tako prenapolnjena z učenci, da se morajo napravljati paralelni (vštrični) razredi a, b in celo že c in vrh tega se morajo še mnogi učenci, ki hočejo priti v prvi razred, odbiti, ker ni prostorov za toliko število; 3. Je ogromna večina učencev na sedanji ljubljanski gimnaziji slovenske narodnosti; 4. Kranjski Nemci s tem nobene škode ne trpijo, ker jim ostane dose- danja viša gimnazija ljubljanska, kjer bodo lahko toliko bolj napredovali, ker jih ne bo oviralo preve- liko število slovenskih učencev.

Dotične srenje naj prosijo za poslovenjenje

novomeške in kranjske gimnazije, ker v obeh teh zavodih so učenci skor izključljivo slovenske narodnosti. Ako imajo maloštevilni kranjski Nemci kočevsko spodnjo gimnazijo in višo, nemško gimnazijo v Ljubljani, potem mislimo, da imajo zadosti učnih zavodov ter smejo zadovoljni biti, da ne govorimo o realki, ki je itak čisto nemška.

Štajerski in goriški Slovenci pa naj prosijo vsaj za slovenske paralelke na gimnazijah v Celji, Mariboru in v Gorici. Ako prav mnoge slovenske občine odpošljejo take prošnje do državnega zbora, ktere se lahko izročé slov. poslancem, potem se nam skoraj nemogoče zdi, da bi vlada zamogla toliko prošenj čisto prezreti. Ako bi jih pa minister Konrad vendar le prezrl, vedeli bodo naši poslanci, kako jim je njemu nasproti postopati.

Na noge toraj, rojaki! Vi vrli slovenski župani, sklicujte občinske odbornike, in sosa- vite take prošnje, in domovina vam bo hvalo vedela!

Ako v kterej reči potrebujete sveta, obrnite se do takih rodoljubov, ki so v pisavi izurjeni, na pr. do gg. duhovnikov, učiteljev, narodnih notarjev in odvetnikov itd. Pa tudi vi drugi rodoljubi, ki niste občinski odborniki, zamorete v tej stvari mnogo storiti, ako za- spane župane spodbujate, ako pomagate pri sestavi takih prošenj itd.

Mi hočemo upati, da ta klic ne bo ostal brez vspeha, posebno zato ne, ker se nam

Zakaj Evropa sovraži Rusijo.

Iz ruske „Zarje“.

(Konec.)

V Rusiji se navadno misli, da nas Evropa premalo pozna. Naše časopisje molči, ali je vsaj molčalo do nedavnega časa, sovražniki pa nas obrekujejo, kako bi tedaj Evropa zve- dela resnico. To je smešno, Evropa pozna tek zvezda, ustroj mikroskopičnih organizmov, in sankritski jezik, celo v svojih dijalektih, pa bi ne mogla poznati Rusije. Naša država je prevelika, naš narod premnogoštevilno, da bi se odtegnil njeni pozornosti. Evropa nas ne pozna, ker nas noče poznati, a'i pozna, kakor sama hoče in ugaja njenim strastem, zavisti in prezrenji. Brezkoristna so vsa naša prizadevanja, Rusijo pokazati v pravem svitu, za Evropo, a koristno za nas same, ker mnogo iz mej nas gledali so na ruske zadeve že z evropskimi očmi. Evropa bo nas že spoznala brez naše pomoči, ko bi le hotela.

Evropa Slovanov ne priznava za svoje, a za tujce, iz katerih pa še ne more dobivati dobička kakor iz Kitaja, Indije, Afrike in ve- likega dela Amerike. Slovani niso material katerega bi zamogla Evropa po svoje vpotreb- ljevati in obrazovati, kar so se nadejali Nemci, ki pričakujejo le od dvoje narodnosti rešenje sveta. Evropa vidi v Slovanstvu tujstvo, in

ji protivne principe in načela. Če je Slovan- stvo po vrhu tudi mehko, in se rado udaja, vendar Evropa po svojem instinktu čuti, da je v sredini trdo jedro, ki ga ne bo mogla streti in premeniti v svojo kri in meso. Naj stoji, kar koli hoče, pustiti se ne sme, da bi se to jedro še bolj vkrpilo in ne pognalo ko- renin in vej v globočino in širjavo. Morda je že itak prepozno, tu ne gre misliti o nepri- stranstvu in pravičnosti. Naj bo Šlezvig in Holstein danjski ali pruski, ostane vendar ev- ropejski, in ni vredno prepirati se o tem. Za Evropo ni nobene škode. Naj ima hegemonijo Šparta ali Atene vse eno gospoduje Grecija. Ali ne sme se nikakor dopustiti, da bi se raz- širil ali vtrdil barbarski (tuj) vpliv, tudi če bi segal le po onih delih sveta, ki mu slišijo po- božjih in človeških zakonih. Ne sme se do- pustiti, da bi se slovanski vpliv razširil in vtrdil, to je geslo Evrope. Evropa lahko sprejme Turka za zaveznika in mu izroči v roke delo civilizacije, a nikakor se Slovana. Sovraštvo Evrope do Slovanov leži v plemenih in zgo- dovinskih instinktih narodov, v plemenih an- tipatijah in simpatijah, ki vodijo narode do svojih ciljev. Kaj je guralo Nemce proti Ru- mu? Govoré, da jug mika severne narode. Ni treba obširnega etnografičnega znanja se prepričati, da to ni res. Vsakdanja skušnja uči, da trdno naseljeni narodi, — kakoršni so bili Nemci so

že tačas trdno privezani k zemlji na katerej žive, — k njenemu podnebjju, naj bo še tako surovo — in priroda naj bo še tako revna. Jug za severne narode ni vseljiv, ampak na- ravnost moriven. Rusi se rajši naseljujejo v pusti Sibiriji nego pa v blagoslovljenih de- želah Kavkaza. Ne vseljivost juga, a plemenska zavist je gnala narode proti Rimu, njemu v pegin. Germanska, romanska, slovanska in fi- ska plemena so se naglo sprizajnila in slila a nikakor ne slovanska in germanska, ki so ostala antipatična, kjer eno zmaga, iztrebi drugo. Tako so Nemci iztrebili polabske in pribaltijske Slovane. Če beremo potopise tujih potnikov po Rusiji, vidimo njih simpatije k Samojedom, Korjakom, Jakukom, Tatarom, a ukoli Rusom, a poglejmo kako se obnašajo inostrani, če kot oskrbniki posestev zspove- dujejo ruskim kmetom, ali evropskim mornar- jem k ruskim delalcem in uradnikom v bar- koutajah in magazinah, ali prečitajte spise o Rusiji in Slovanih v evropskih časopisih in literarnih delih, ali poglejte otnošaje evropej- skih vlad k Rusiji. V vseh slojih evropskega občinstva veje Rusiji in Slovanstvu sovražni duh, in vzrok tej občej antipatiji, zgodovinskih načelih in nalogah narodov. Z eno besedo, vso politično, kakor občinsko sovraštvo Rusije zamoremo pojasniti le s tem, da Evropa nas ne priznava za svoje, da so tuji silni element.

obeta da bodo naše prošnje vsaj nekoliko izdale, da se bo nanje ozir jemal. Mnogo je občin na Slovenskem, katerim stojé na čelu vrlo narodni župani. Ti naj gredó z dobrim izgledom naprej, drugi bodo sledili. Toraj brez zamude na delo!

Politični pregled.

V Ljubljani 10. februarja.

Avstrijske dežele.

V gosposki zbornici imajo važno stvar v pretresu, namreč **česko vseučilšče**. Večina odseka predlaga Čehom jako neugodno postavu, hoče premoženje ohraniti za nemško univerzo in zahteva, da bi češki študentje izpite delali v nemškem jeziku. Manjšina odseka pa priporoča postavu, kakor jo je sprejela zbornica poslancev. Za predlog manjšine, za katerega poroča grof Schönborn, so govorili grof Belkredi, prof. Randa, minister Taaffe, minister Konrad in prof. Miklošič. Upati je, da se bo sprejel predlog odseka manjšine, ker bo osrednja stranka z vlado glasovala.

Zbornica poslancev pretresa postavu o davku na **petrolej**. Levičarji si obetajo, da bodo vsaj pri tretjem branji postavu vrgli, ker klub sred šča neče ves za vlado glasovati. Treba je toraj, da se naši poslanci vsi vdeležé glasovanja, da jih nasprotniki ne iznenadijo.

„Politik“ obžaluje, da novi **središnji klub** krha slogo in moč desnice, ker se je razdvojil pri glasovanju o petrolejskem davku in s tem napravil levičarjem veliko veselje. V tem je nekaj resnice. Tudi nam je sicer težko, odobravati davek na petrolej, katerega rabijo revni ljudje in tudi delavci pri svojem delu, vendar je zopet to resnica, da se večni primanjkljaj ne bo prej odpravil, dokler se ne povikšajo dohodki ali pa znižajo stroški. Bolje je pa še zmirom, da nekaj več davka plačamo, kakor pa da bi se delali novi dolgov, da bi država morala judom vedno večje obresti plačevati. Že zdaj plačujemo 130 milijonov na leto za same obresti od dolga (tedaj več ko za vse vojake), ali si hočemo želeti še več državnega dolga? Hvalevredno je toraj prizadevanje ministra Dunajevskega, da se hoče primanjkljaja znebiti in novih dolgov obvarovati. Ako bi udje središnega kluba to bolj prevdarili, morda bi se ne branili toliko tega davka.

Vnanje drzave.

Trdi se, da se je **ruska** vlada pogodila z ono **sv. očeta** zaradi stanja katolikov v Rusiji. Ruska vlada se je zavezala, pomilostiti katoliške škofe Felinskega, Krasinskega, Borovskega in Rjenskega; Borovski postane vnovič škof, drugim trem se bodo dale pokojnine. V poljskih semeniščih ostane ruščina obligatni predmet, zato bo pa poljščina obligatni predmet v katoliškem semenišču petrogradskem. Ruska vlada ne bo več nadzorovala pastirskih listov in pridig katoliške duhovščine.

Kar nemški listi poročajo o zbiranju ruske armade na avstrijski meji, je menda vse izmišljeno. Vsaj „Politik“ uvrstuje vse te novice med izmišljene časnikarske race, da bi se ščuvalo proti Slovanom.

Srbi so vsi prestrašeni zavolj pada francozke banke „union generale“, s katero so imeli dosti zvez, zlasti zaradi zidanja železnic. Mislilo se je, da bo Srbija pri padu te banke mnogo zgubila, zdaj se pa nasprotno trdi, da Srbija ni dosti zgubila; ali je res, bomo

še le videli. Srbski finančni minister se je sam podal v Pariz, da vidi, kako stvari stojé.

Nemški kancelar Bizmark je bojda zagrozil Rusiji, da bo svojega poročnika iz Petrograda poklical, ako bo ruska vlada dopustila, da bodo ruski časniki tako ojstro proti Avstriji pisali. Ta vest se nam malo verjetna vidi, ker bi po isti logiki Rusija že davno morala svoje poročnike iz Nemčije poklicati, če se pomisli, koliko so nemški listi že čez Rusijo zabavljali.

V nemškem državnem zboru se je pričela debata o novi cerkveni postavi, ki obeta katoličanom nekaj olajšav, pa vendar še ni prav po volji katoliške stranke.

Izvirni dopisi.

V Ljubljani, 7. febr. (Prehudi m maharjem.) Iz dijaških let, iz tistih časov, ko je bilo še ljudskim učiteljem dovoljeno s palico uporne učence ubogljivosti učiti, se spominjam nekega prizora, ki se mi je ne vem zakaj tako globoko v spomin vtisnil, da ga še zdaj nisem pozabil. Bil je namreč v nekem razredu součenec, skor za glavo več kakor mi drugi, in tega korenjaka si je naš učitelj izvolil, da je navadno palico pokladal (kam, že vsak lahko vgane) tolikrat, kolikorkrat mu je bilo ukazano. Zgodilo pa se je nekega dne, da je ravno ta součenec — ki je druge tepel — sam jih moral nekoliko držati. Če ravno pri tem nisem bil nič prizadet, le nepristranski opazovalec, me je vendar nekakšno veselilo, da jih je ravno ta (uáš „profór“) tudi enkrat dobil.

To mi pride na misel, če prevdarjam nekatere „Zvonove“ napade; kajti „kembelj“ „Ljubljanskega Zvona“ je včasih le pretežek, in če kembelj preveč bije, pravijo zvonarji, se ne sliši lepo. Kaj, ko bi prišel kakšen hujši, pa bi enako namahal tistega, ki je n. pr. lani pl. Kleinmajerja, Koseskega in kar jih je še drugih mogel od ondod doseči, tako neusmiljeno pestil in hibal, ali pa onega, ki je spet letos začel „Matičin odbor“ tako surovo napadati?

Pa bi znabiti kdo menil, da bi ga ne mogel. Kaj bi ga ne? Vaak človek ima svoje napake. Naj pride kdo, ki ima voljo vse njegove hibe preiskati in razglašati, dobro stran pa zamolčati, — in udarjen je, ko bi bil tudi najboljši človek. Shakespeare je dobro ljudi poznal in on trdi: „Use every man after his desert, and who shall 'scape whipping? (Ravnaj z vsakim po zasluženju, in kdo ne bo tepen? Hamlet.) Kdor se tedaj čez druge za sodnika postavlja, naj jih sodi po pameti, ne brezozirno in naj se spominja tudi svoje slabosti. Če pa kdo hoče vsemu svetu blače meriti, bi skoraj privoščil, da bi se tudi njemu enkrat enako pomerile. Jaz seveda bi se tega dela ne lotil, da bi kol s kolom odbijal, a privoščil pa bi, da bi se povrnilo, kakor se posojuje.

Kar posebej „Matičine“ odbornike zadeva, se mi res že skor smilijo, da se neka stranka ne neha zaletavati vanje. Ne rečem, da bi ne želel sam od Matice boljših knjig sem ter tje; ali tega trezen človek ne more le Matičinih odbornikov dolžiti: če naš prvi narodni zavod ni tako dober, kakor bi moral biti, je tega kriv cel narod in so krivi zlasti tisti, ki se sodijo za boljše, kakor so vsi drugi. Kolikrat je pokojni vitez Trsteniški vabil vse pisatelje, naj pošljejo dobrih spisov. Pa med tem, ko se je vsako leto udrihalo po odboru, ni bilo nikjer brati, da je „staroslovenski“

odbor kakemu „mladoslovenu“ zavrgel ta ali oni iz vrstni spis. Če se tedaj narodu škoda godi, godi se po vas, ki pravite, da znate.

Kar pa zdaj „Zvon“ zoper italijansko slovnico bje, ni drugega, kakor nadaljevanje stare navade. Kakor je namreč lani kritikoval Matičine knjige, tako bi jih lahko tudi vaak dunajski žid, ki zna popir devati na tehtnico, in vendar je lani izdala Matica knjigo, o kateri ne more noben količkaj pravičen rodoljub reči, da ni čast narodu in Matici — pa tudi letó je mahalasto pomečkal med „Fünfkreuzerbibliothek“ ali jo saj ignoriral!

Kakšna reč je bila nekdanj zoper hrvaško slovnico itd.! To je že stari „bellum civile“, ki prihaja iz strasti in rodi strast, narodu pa škoduje, kakor vsaka domača borba.

Da pridem spet k italijanski slovnici, naj pred opozorim, da taki izrazi: „Potem naj pa odbor z Matičine hiše v Zvezdi sname bahčasti zlati napis „Matica Slovenska“ ter zapiše naj na njo s črnimi črkami: Zavod za potujčevanje naroda slovenskega in dr.“ se v krčmi pri kozarci vina utegnejo porabiti, ali v resnem listu jih olikancem ponujati, ne gre, ko bi bili tudi resnični. Tem menj, ker niso resnični. Kdor se tujih jezikov uči, ta še ni zato naroda zatajil, in z učenjem tujih jezikov se ne manjša ljubezen narodnega jezika, ampak le ve kša, zlasti če se jih kdo uči na podlagi maternega jezika. To tudi skušnja uči. Vsi, kar nas se sme med olikane šteti, smo se tujščine učili mrtve in žive, kajti Slovenec je dober jezikoslovec in se priméroma lahko nauči tujih jezikov: pa kako vroče ljubimo pri vsem tem materiščino! Vsaj jaz moram po svojem čutilu soditi, da čutim tem večo ljubezen do maternega jezika, čem bolj sem se seznanil s tujimi jeziki in slovstvi, in če berem v tujih knjigah, kako tujci ljubijo in hvalijo svoj jezik, mi je to vselej opomin: ljubi tudi ti svojega tako goreče! O rene-gatstvo raste na drugih tleh!

Tedaj ni tako goropadna predrznost, če Matica izda italijansko slovnico za olikane Slovence in više šole, ker je znano, da se po vsih naših srednjih solah že dokaj let prav veliko učencev uči laščine na podlagi nemščine, pa vsled tega niso „povlaščeni“; tudi gospodičin se mnogo uči laškega jezika itd. Za slovenščino bi bilo le koristno, če bi se taki slovensko-laške slovnice posluževali. Jaz sam bi z veseljem sprejel tako matično knjigo, in drugi udje so mi tudi rekli, da bi je bili veseli.

Če pa tudi ni taka slovnica neobhodno potrebna in vsim udom znabiti ne bo postreženo ž njo, kakor v nobeni družbi z nobeno knjigo ni vsim vstreženo, bi vendar ne storil odbor prav, ko bi se „Zvonovega“ in „Narodovega“ teroriziranja zbal ter to slovnico odstranil, ker bi ne bilo lepo, da se tako hitro pogazi in pohodi spomin blagega moža, pod čegar predsedstvom je odbor naprosil pisatelja, da je kakor čujemo, jako dobro spisal in z velikim triletnim trudom sestavil jako koristno knjigo. Kateri pisatelj bi sicer hotel še kaj trudapolnega pričeti?

Zastran „Somatologije“ je imel res že rajni vitez jako sitae skrbí; če je pa knjigo dal sloveniti znanemu gospodu, si pri tem s svojim odborom nikakor ni „oči zavezal in ušes zamašil, da ni vidil niti slišal, kar so mu drugi s prstom kazali in na glas pripovedovali.“ Če čisla onega gospoda in spoštuje ves narod slovenski, mu je prvosednik smel zaupati tudi tako prestavo, ker ga je imel

v tej reči za strokovnjaka. Odbor morda sam obžaluje to zaupanje, pa kaj more zato, da je tako malo pisateljev, ki bi res gladko in lahko-umevno pisali tudi izmed tistih, ki „šolske razmere poznajo“; če pa morebiti vlada še drugo leto ne bo kajige vpeljala, menda ne bo odbor kriv, ker je izročil reč profesorju strokovnjaku, kateri je v milosti pri „Zvonovem“ dopisniku.

Pristavek vredništva. To pač ni „glasnik slovenski“, mislili smo si tudi mi o onem Zvonovem dopisniku, ki Slovence in Matico Slovensko, naš prvi književni zavod, tako sméši in puje pred svetom. Tega ne dela noben olikan narod sam sebi, in ako je pisatelj onega psovjanja slučajno profesor, sname naj si pač res svoj bahačasti naslov! Nedorvršene razprave iz odborovih sej javno razpravljati, kdo mu je neki svetoval? Je-li to modro? Po naših srednjih šolah — gimnazijskih, realnih in drugih — se učijo mnogi slovenski dijaci laščine, pa jim ne privošči, da bi se učili na naravni podlagi — v materinščini! Kar tiče slovensko-nemško in slovensko-madžarsko slovnico, bila bi velika dobrota in prva celó krvava potreba. Kako se muči sedaj slovenska mladina na pr. s prof. Heinrichovo slovnico nemško, ni dopovedati in ne popisati, in zadnji čas je, da kateri profesor slovenskopiše njej primérno dotično knjigo Bistri Čehi so si napravili česko-madžarsko slovnico in slovar, ne da bi se pomadžarovali, marveč da bi sopernike opazovali, umévali in se jim vspešno branili. Tako morejo tudi Slovenci z istim orožjem ovarovati se bližnjih sosedov — nevarnih Talijanov. Da, želeli je, da naše slovstvo dobi skoro knjigo, po kateri bi Slovence mogel spoznavati laško klasično književnost! Romanja ali potovanja na Laško so dan denes vedno pogostnejša, in kako mnogim Slovincem bi dobro služila enaka knjiga. Kolikor jezikov znaš, za toliko ljudi veljaš, je star pregovor. Marsikaj bi se še lahko reklo, ali — svésti smo si, da bode odbor Matčin storil tudi v tej reči, kar je prav, koristno in potrebno.

Motnik, 6. februarja. Mnogo se sedaj govori in pretresuje, kako bi se kmetiškemu in obrtniškemu stanu breme polajšalo; ker visoki gospodje v mestih le od dalječ nižje stanove gledajo, ko davke plačujejo, naj mi bo dovoljeno kratko besedo spregovoriti.

Redni c. k. davek se je kmetom po novicentivi res nekaj znižal pri nas na Kranjskem, kar je hvale vredno. Pa vbogi kmet se še na mnogo viš lahko v pest dobi. Kakor davek mora plačevati deželno in okrajno priklado. Naloži se mu občinska, šolska in kaj vém ktera priklada še. Kadar sin po očetu kmetijo prevzame, ali pa če jo oče za se ali za sina kupi, tukaj so novistrašanski davki, bodi si že v davkariji, pri notarju, prepisi in koliki itd. biti, tako da mora človek obupati pri vsi svoji dobri volji, če je imel tudi gotovih stotakov na razpolaganje; se zadnjič skoraj mora zadolžiti in namesto si po dokupu stanje zboljšati, si le nenosljivo breme naloži.

Da bi se kmetu kaj zdatnega pomagalo naj bi se procenti za prepis čisto odpravili, ali saj primérno znižali. Kolek naj bi se saj pri nižjih svotah za polovico znižal. Davek od patentov naj bi se sploh obrtnikom nekaj znižal.

Tudi notarska taksa naj bi se znižala, ker ni več tako dobro za denar, kakor je znabiti nekaj bilo. Ker imajo gg. notarji toliko reči v svojem področji, bodo zaupljivo še zmirom dobro stali ter se prošnikov za notarske službe gotovo ne bo manjkalo. Gotovo privoščimo

vsakemu svoje; pa da bi se eden od vbožnih, mnogokrat stradajočih kmetovalcev celega okraja debelil, po naših mislih ni niti krščansko, niti politično.

Da pa ne bom zmerom pravil, kako bi se davek znižal, naj tudi povem, kje naj si država pridobi, ce kmetom in obrtnikom nekaj bremenena polajša.

Na lotarijo naj se, če se že nikakor ne more odpraviti, veči davek naloži, dobitki pa zmanjšajo, tako da bo država saj polovico dohodkov imela. Komur ni všeč in so mu dobitki premajhni, naj se pa mašuje ter več ne stavi.

Davek na tobak in smodke naj bi se tudi za polovico povikšal, saj tabak ima vedno svoj krajcer, pravijo. Če pa bi znal komu predrag biti, dobro, naj ga pusti, zato še niso nikogar pokopali, pa ga tudi ne bodo. Kdor pa na vsaki način hoče denar z dimom v zrak pogonjati, naj pa tudi davek plačuje; vbogemu ljudstvu je pa kruha za življenje potrebno in zato naj se mu breme polajša.

Tudi gizdavost v vseh rečeh (luksus) naj bi se mnogo bolj obdačil. Nepremožnim bi se pač meja prevzetnosti malo višje postavila, kar bi jim prav dobro dejalo, premožnim bi nič ne škodovalo, država bi pa lepe dohodke pridobila.

Prav je naredila vlada, da je vpeljala vojaško takso; davek na šnops in karte zvikišala. Ti davki, če kmet in obrtnik hoče, ga ne zadenejo nič, ali pa jih rad in lahko plačuje. Kmetje imajo za vojake navadno sposobne sinove, ni jim treba tedaj tako plačevati, mehkužna gospoda pa, ki za vojaštvo ni, naj plačuje, saj mora vsak to svoje storiti.

S Primorskega, 8. februarja. Na Primorskem imamo uže Simone Zelote, imamo uže Pavle! In kod ta nagli, ta hitri prekuc, tak nagli, tak hitri prevrat? Menda od tod ker drugače luna sije kot je sijala, ker drugače kladvo bije, kakor je bilo na strune poprej. Žolske strune se popravljajo, hočem reči: potrgane strune šolskih postav, zato da bi mileje, skupneje, složneje donele med šolo, med cerkvijo. Ali pa pride do tega, dvomim, posebno, ako imam pred očmi novične postavne ali predloge šolskih postav, predloge, kateri so sicer boljši, toda oni vendar ne kličejo in vabijo kateheta in učitelja, učitelja in kateheta k složnemu delovanju in sicer uže zato ne, ker po tem predlogu ne bodo še šole postavljene na-konfesijolno podlago. Zopet: učitelj nima pravice poklicati kateheta k konferencijam vsak mesec in tudi dotični dušni pastir učitelja ne in vendar brez tega ne pojde naprej, ako pomislimo, da ima učitelj ravno tiste otroke v odgojo izročene, kakor katehet. Res je sicer, da se tudi predmeti križajo, ali vendar se tudi ujemajo in to ali v branju, ali v razlaganju, hočem reči: v metodi. Posebno lepo razjasnuje to težavo kristjansko pedagoški list na Dunaju izhajajoč teč. V. št. 1. 2. Ali bi se ne dalo tudi to težavo razmotati, tako, da bi imel pravico enkrat učitelj mesečno konferencijo sklicati, drugikrat pa dotični župnik ali vikar, tako, da bi moral priti k nji tudi katehet, recimo, ako je katehet. — kaplan? Je mogoče po tem kopitu tudi druge konferencije, kakor krajne in okrajne, hočem reči: Dobro bi bilo, ako bi se posvetna in duhovska oblast vrstila. Na tak način bi prišla v delokrog zopet sloga in ljubezen. Dalje: ali bi ne privoščili tudi toliko pravice sv. katoliški cerkvi, da bi imel tudi duhoven merodajni glas pri reviziji šolskih knjig in tudi pri drugih konferencijah? Slovenski poslanci [prev-

darite! zdaj bode čas. In le v tem smislu bi se dala tudi postava od dne 18. maja l. 1869 (inštrukcija za provizorne okrajne nadzornike) §. 2, prav v lepi harmoniji izpeljati. Dokler ne bode postavne sloge, tudi ne pojdemo naprej.

Toda, kam si zabredel? Hotel si pisati o Simonih, o Pavlih, in si prišel na paragrafe. Kar smo zamudili, popravimo pa zdaj. In resnično! ako nimamo zdaj na Primorskem drugega Simona, imamo vsaj nadzornika, kateri je začel kontrolirati, čujte! kaj? šolske rede, zadevajoče krist. nauk. Čestitam! Toda, kdo ga je postavil za duhovna, za dekana? ali je morda izvoljen za škofa? Kaj bi on rekel, ako bi mu duhoven ali dekan revidiral šolski katalog? Ali je to menjava? ali ni to v znanstvo dekanom? Res, čuden prevrat! Pri neki konferenciji je nadzornik kar preziral še celo korekturo v molitvi in sicer na terorizem nekoga učitelja, zdaj pa se je lotil kar naenkrat še celo klase revidirati. Smolka bi zakričal rekoč: Tintin! Gospodine! kličem Vas v imenu postave k dostojnemu redu! Vi ostanite pri svojem, mi ostanemo pri svojem. „Mir“ pravi: Vsakemu svoje. Gospod moj! nikar ne bodite tako farizejsk, nikar ne gledajte na franže, na rese, na cefe, kakor so gledali hebrejski farizeji, ker drugače Vam zadoni Jezusov glas, rekoč: Vae vobis pharisaei! Non scholae, sed vitae discimus. In za to moramo navduševati otroke. Glejte! ako bi bila dosledna novjšegna pedagogika, morala bi odpraviti na podlagi latinskega nauka ne le samo premije, temveč tudi klasifikacijo, posebno pa bi ne bila smela vpeljati štirikratno razdeljevanje spričeval na leto, k večemu bi bila morala vpeljati dvakratno razdeljevanje na leto in ne več: in ako bi se hotela prav logično dosledno obnašati, bi bila morala vpeljati navado, po kateri bi se konec leta s katedre moralo imenovati učence ali učenke, kateri so za daljno izobraževanje sposobni in kateri niso: Non scholae, sed vitae discimus: Se ne učimo za šolo, temveč učimo se za življenje in življenje. Jaz moram javno objaviti, da se držim navade drugih duhovnov pri klasifikaciji, klasificiravaje namreč dvakrat na leto v šolski katalog in večkrat pa v moj katalog; poleg tega pa imam še navado, da razdeljujem pridnim učencem in pridnim učenkam med letom tudi lepe podobice, opiraje se na logiko, rekoč: Ako se daje rede, se smé dajati tudi redove, hočem reči: premije ali darove, kajti obojno je le nagib ali motiv k pridnosti, enako tako kakor dela cesar in kralj. (Stöckl-Paed. p. 175 §. 32.)

Gotovo pa je, da upljivajo bolj podobice in tudi mašne bukvice na srce in odgojo kakor pa štirikratno razdeljevanje spričeval. Kaj porajta otrok na 1, 2, 3, 4, saj še mladeneč večkrat malo porajta?

Zraven tega pa je res, da me stanejo več podobice, kakor bi me stalo „še“ dvakrat v šolski katalog zapisati 1, 2, 3, 4, posebno, ker dobim v šoli še celo pero in rdeče? črnilo in vse to zastonj. Ali jaz ne porajtam samo le na obliko, temveč gledam v prvi vrsti na srce, na odgojo, kakor tudi na pripomočke odgoje in napredek v odgoji doseči; zato dvakrat na leto klasificiram v šolski katalog, večkrat v svoj katalog, in zraven delim tudi podobice in to med letom, tudi ne vsem h kratu, temveč teden za tednom, mesec za mescem in to vse zato, da bi vzbudil veselje do nauka. Sicer pa, ko pride od v. č. ordinarijata ukaz, da bomo morali tudi v šolski katalog štirikrat na leto klasificirati, gotovo storim to tudi jaz, — do zdaj je prišlo le, da moramo klasificirati. Še nekaj: kaj mi je rekel nek izkušen mož?!

Rekel je: Prej so gg. učitelji in nadzorniki prezirali popolnoma vsled novih postav krist. nauk, zdaj pa, ko vidi nadzornik, da je začelo drugače kladvo biti, kakor je bilo, — kaj naredi zviti mož? Hitro zasukal je plašč po vetru, kakor češ: Jaz se še bolj zanimam, kako otroci v krist. nauku napredujejo, kakor dub. oblastnije. To so vam lisice! Nadzornik hoče tako rekoč prehiteti novo postavo. Bene! Toda stoj! Contradictio! Čujte! naš nadzornik, ko pride na vizitacijo, kaj naredi? Najprej praša ali krojača ali kovača ali krčmarja, za gotovo ne vem za zdaj kakšnega ustanovnika, to pa vem, da praša in to meni zadostuje, namreč: Ali so pogostoma na leto črne maše z orgljami? Zakaj prasa? Ehej! —

Telegram „Slovenca.“

Z Dunaja 10. februarja.

Petrolejski davek je sprejet s 160 glasovi proti 146. Burgstaller in Vucetič nista glasovala. Gospodska zbornica je nespremenjeno po nasvetu odsekov manjšine sprejela postavo praške univerze z večino 25 glasov.

Domače novice.

V Ljubljani, 9. februarja.

(Vabilo za Sokolovo maskarado) počele so se te dni razpošiljati in, kakor se nam po odboru maskaradinam poroča, sklenilo se je letos strogo paziti, da se odvrnejo vse one osebe, kojim bi ta večer ne pristojal vhod v čitalnično dvorano. — Da bode pa mogoče stvar natanjko nadzorovati, izdajajo se letos vabila, glasujoči na imena, s katerimi se bode moral vsakdo izkazati, ako bode želel prejeti vstopnico. — Tudi pri vходу bodo maske letos še strogeje kontrolirane nego lani, in preverjeni smo, da bode odbor po svojih močeh vse skušal storiti, da slavnemu občinstvu kolikor največ mogoče ustreže ter mu napravi zadajo in lepo zabavo na dan neizogibjivega nam pusta.

(Nenadna smrt.) V četrtek zjutraj je nagloma po mrtvoudu umrl vojaški viši živinski zdravnik Kronawetter. Mož je bil krépkega života in čvrstega zdravja, pa še precej mlad, toraj nihče ni hotel verjeti, da bi bil tak korenjak tako nagloma umrl. Do nas je to resen klic: Čujte toraj, ker ne veste, ob kateri uri Gospod pride. Gosp. Kronawetter je bil jako ljubeznjiv, vsem priljubljen mož. Akoravno trd Nemeč, je vendar rad slovenski govoriti slišal in vedno rad govoril tistih par slovenskih besed, katerih se je v Ljubljani privadil, Slovence je rad imel in ni pustil čez nje zabavljati. Naj v miru počiva!

(Zadnji živinski somenj) je bil dobro obiskovan. Volov je bilo prigianih kakih 400, pa malo pitanih; prodali so se drago. Konj je bilo do 200; nekaj so jih pokupili Korošči, nekaj pa Lahí. Prešiči so bili dragi, kakor ni drugače mogoče, če se pomisli, koliko jih je bilo letos že iz dežele prodanih na Bavarsko in kdo zná, kam še prodanih.

Razne reči.

— Vabilo k besedi, katero priredi národna čitalnica v Kamniku dne 12. svečana 1882. 1. Spored: 1. Ant. Hajdrich, „Jadransko morje“, zbor. 2. Dr. G. Ipavec „Večernica“, zbor in tenor solo. 3. Ant. Hajdrich — „V tihej noči“, četverospjev. 4. Fr. Grbić — „Pesen koroških Slovencev“, zbor. 5. Dva gospoda i jeden sluga. Burka v jednom dejanji. 6. Voltej in Roza. Odlomek iz čarobne burke „Zapravljivec“ s petjem. Vstopnina navadna.

Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. K obilni vdeležbi vabi častite ude in goste najuljudnejše odbor.

— Družba rudečega križa razpošilja sledeči oklic:

Naši vrli vojaki, ki stojé pred sovražnikom za veljavo in čast države, morajo se boriti v strmih hribih pri nevgodnem vremenu v trdi službi noč in dan. Za ohranjenje zdravja bi jim kaj dobro služila gorka spodnja obleka, zlasti jopice in flanele, gorke nogovice in take reči. To naznanja občinstvu vodstvo rudečega križa ter se nada, da mu bodo patriotični in usmiljeni ljudje kmalo na pomoč prihiteli. Toraj se obračamo s prošnjo do vseh prebivalcev Avstrije, zlasti do blagih gospej, naj nam v obilnosti določijo takih gorkih oblačil, ali neposredno nam na Dunaj 1 Herrengasse 6., ali pa dotičnim deželnim podružnicam.

S tako pomočjo se bo marsikteremu vojaku zdravje ohranilo.

Na Dunaji 5. svečana 1882.

Društvo rudečega križa.

Mi to prošnjo gorko podpiramo in opozorujemo, da je v Ljubljani podružnica tega društva, katera bo darove rada sprejemala. Tajnik podružnice je g. J. Murnik.

— Ne dražite vojaške straže. V Berlinu so trije poredni fantalini dražili na straži stoječega vojaka. On jih je svaril; pa fantiči, misleči, da jim ne sme nič storiti, so začeli celó kamne v njega lučati. Vojak razsrjen pomeri in strelji po fantih ter zadene tako dobro, da je ena kroglja enega od fantov do smrti ubila, ostala pa dva ranila.

— Število zgorelih pri požaru dunajskega gledišča je zdaj uradno določeno na 383. Igraika gospa Geistinger je poslala rodovinom unesrečenih iz Amerike 1000 gld.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 43 kr.; — rež 6 gl. 34 kr.; — ječmen 4 gld. 87 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 4 gl. 87 kr.; — proso 5 gl. 20 kr.; — kornuza 6 gld. 20 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 26 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr. — masla kilogram — gld. 96 kr.; — mast 82 kr.; — špeh frišen 72 kr.; špeh prekajen 76 kr.; jajce po 3 kr.; mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 54 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 86 kr. — slama 1 gld. 96 kr.

V pojasnilo.

Razum poprejšnjh naznanil odposlal sem danes sledeči telegram do perovodja, kluba desnega središča v državnem zboru:

„Žalibog mi nevarnejši stan zdravja mojega otroka in vsled enake zgube otroka prouzročeni bolesten strah moje soprige, katera je še le pred malo dnevi posteljo zapustila, ne dopuščata priti k današnji seji, kakor so me enake, nepričakovane razmere zadrževale od seje pretekle srede. — Kakor hitro se zdravje mojih na bolje obrne, bom na svojem mestu.“

Prosim prijazno našim somišljenecem uzrok mojega zadržka objaviti, da se tudi razjasne poročilo, kakor je bilo v telegramu včerajšnjega „Naroda“.

V Ljubljani 11. febr. 1882.

Dr. Poklukar.

„Die katholischen Missionen“

izhajajo v mesečnih sošitkih po dve ali po tri pôle v 4° ter se v podpisani bukvarni naročujejo. Cena za cel letnik je 2 gl. 40 kr., poštnine prosto na dom poslano 3 gl. 10 kr.

Vsebinska sošitka 2. 1882: P. Henry Gillet's Gefangenschaft in Guatemala. — Sinnbilder auf alchristlichen Lampen von Karthago. — Blätter aus der Kirchengeschichte Abessinien. — An der Mündung des Perlfusses. — Nachrichten aus den Missionen: Konstantinopel; China; Annam; Centralafrika; Südafrika. — Für Missionszwecke. — Beilage für die Jugend: Bilder aus dem Gelobten Lande.

Podobe: Zwei christliche Lampen von Karthago. — Eine Bergschlucht in Abessinien. Eingang zur Grotte des Camoens in Camoens-Garten zu Macao. — Die Grotte des Camoens zu Macao. — Standbild Camoens in Lissabon. — Tibetanische Götzensachen. — Das goldene Thor. — Der Garten Gethsemani. — Brunnen Siloe. — Elisäusbrunnen.

S tem, da se dotični znesek določijo, je izvršeno naročilo. Novi naročniki potem še vedno lahko dobijo že v prosencu izišlo prvo število. Cel letnik l. 1881. se tudi še dobi za 2 gl. 40 kr., v okuani vezi pa za 3 gl. 60 kr.

Sprejemamo tudi prostovoljne doneske za zunanje misijone ter jih dalje odpošiljamo.

Posebni pobotnic za to ne oddajemo; resnično odpošiljatev zagotavljamo. Lenska darila so znašala, po poročilu uredništva, za zunanje misijone 45 000 gld., Dokaz, kako se zanima svet za veliko podizetje.

Res smemo po vsi pravici zatrdovati, da ga bolj zanimivega, za vernega katoličana bolj podučljivega lista ni, kakor so „Katholische Missionen.“ Smemo očitno izreči, da se še ni kesal, kdor jih je naročil.

Priporočevaje se za obilno naročil, zagotavljamo točno izvršitev in po moči naglo določijo. S poštovanjem

Katoliška bukvarna

v Ljubljani, stolni trg 6.